

"دوا بزمار و دوا گه لا"

نووسینی: شیرزاد حه سه ن

ئه وهی که له کوردستان و سلیمانی - دا ده گوزه ریټ جوریکه له هیستریا و گوزارشته له و میراته زۆر خراپه ی دهسته لاتی کوردی که له ماوه ی ئه م بیست ساله دا کۆمه لگه ی ئیمه ی دوچار ی دهیه ها قهیرانی رامیاری و ئابووری و کۆمه لایه تی و فرههنگی کردوو که ههستیکی کوشنده ی پر له ئازارو نائومییدی به جیدیلټ، له هه مووی غه مناکتر ئه وهیه که شۆرشگییره کانی دوینی، ئه وانه ی که بانگه شه ی کوردایه تی و یه کپارچه یی خاکی کوردان و سه ره له دانه وه ی شۆرش ی نو ی و هه لگرتنی مه شخه لی خو شنوودی و ریبازی ره نجه ران و هه ژاران یان ده کرد، هه نووکه به ئاگر و ئاسن وه لامی خو زگه و خه ون و داواکانی خه لکی ده دهنه وه، به زه بری ترس و تو قین و هه ره شه و گوره شه ده می پر له هاواری خه لکی داده خه ن، هه رگیز نایانه ویټ برپا بکه ن ئه و خه لکه توورپه و به شخوراوانه له سه ر ئه م خاکه ده ژین که به شی هه موومانی پیوهیه، ترسناکی ئه م سیاسه تبارانه له وه دایه شیوه ی حوکمرانی خو یان به دهسته لاتیکی خواهانه ده بینن و به ره های ی وه ک پیشه ی هه موو فره مانرپه وا زۆرداره کان وا هه سته ده کهن ئه م تهخت و تاراجه بو ئه وان هه می شه ییه و مه رجه به میرات راده ستی

و گوئ و دلّی هه یه و ده بینیت و ده بیستیت و هه سته کات، بیئه وهی بیر
له حیکمه ته که ی "سه مه دی به هر هنگی" بکه نه وه: ئە گەر نان هه یه .. هه قه
بۆ هه موومان بیّت، خو ئە گەر نیشه .. هه قه هه ر هه موومان پیکه وه و وه ک
یه کدی برسیمان بیّت!

هه لبه ت نان به مانا واقیعی و مه جازیه که ی ره وایه که کوی زینده گی و
خوشگوزهرانی ده گه ینیت تا ئە و شوینه ی که مروّف شکومه ندی
ئاده میانه ی پاریزراو بیّت و رسوا نه کریت، له وه ش واوه تر خه ونی ئیمه
بیّت که له گۆره پانی سیاسیدا شکومان نه شکیت، که دیاره له سایه ی
سیبهری خودانی ده سته لاتی کوردیدا بۆ هه میشه شکاوه و تا هه نووکه
سه ده ها نمونه مان له میانه ی ئە و بیست ساله دا یاداشت کردوه که بۆته
خه ره ک، هه ستیکی وا رووشاو به شکومه ندی سیاسیمان به ته نه اش
رۆشنفکران ناگریته وه، به لکو بۆته هه ستیکی ده سته جمعی ناو زۆربه ی
چین و تویره کان به دهر له و ژماره یه ی هیچ بوومه له رزه یه کی رامیاری و
کومه لایه تی و فهره هنگی نابینیت له ته ک ئە و هه موو گه نده لی و دارپزانه
ئه خلاقیه و هه رگیز ئاماده ش نییه بیبینیت.

هه ر له سه ره تای راپه رینه وه چه ندین قه له می خه مخۆر به تیر ته سه لی و
ئه مه کدارانه له سه ر نیشانه کانی ئە و نه خۆشییه سیاسی و ئابووری و
فه ره هنگیانه چه ندین لاپه ره یان نووسی که بی ده ست نیشان کردنی فاکته ره
ناوه کی و دهره کییه کانی ئە و دهر دو درمه کوشنده یه تینه په ریوه که
خه لکیکی که م و زۆر خویندیانه وه، وه لی ئە وانه ی که ئە م نووسینانه ی
نه بینی سیاسه تباره نه خۆشه کان بوون که خاوه نی هه ر هه موو دهرده کان

بوون، شاگەشكە بە و نەخۆشيانەى خۆيانەوہ تا ھەنووكە سىياسەتبارى
خۆيان دەكەن بىئەوہى ھىچ دلەراوئىيەكى ئەخلاقىيان ھەبووبىت، كە
ئەوہيان ئاكارى ھىچ دەستەلاتدارىكى زىرەك نىيە، نە لە رۆژھەلات و نە لە
رۆژئاوادا.

نەخۆشىيەكە تەشەنە دەكات و دەستوپىوہندى گوئرايەل ناوئىرئىت بە
ئاغاكەى بلىت: گەورەم .. وا بىروات تۆ بە خۆتەوہ ئىمەش دەكوژئىت!
بەگشتى بۆ نووسىن لەسەر ئەم شىرپەنجە سىياسى و ئەخلاقىيە بابەت و
ماتريالىكى زۆر زەوہند لە بەدەرستدايە كە پترە لەوہى تا ھەنووكە
نووسراوہ لەسەر خۆبەدەستەوہدانى سىياسى و پاشەكشى و نووچدان و
نەمانى ويست و ئىرادەى نەتەوہىيە كە بە درۆ پىمان دەلئىن ھەمانە، لەتەك
تۆرانى ھەمىشەيى و گەورەى نەوہى نوئى لە خاك و خودى سىياسەت كە بە
ئاشكرا خۆى لە خوئىندكارانى زانكوڊا بەرجەستە دەكات، بىجگە لە نەمانى
متمانە لە نيوان حيزبەكان و لەو لاوہش نەمانى متمانەيە لە نيوان خەلك و
دەستەلاتدا، دواخستنى خۆزگە و داواكانى ھەزارەھا بە بيانووى ناسكى بار
و دۆخى راميارى و ھەلپەساردنى دەيەھا پرسى ھەنووكەيى كە لەگەل
بەغدا – دا يەكلابى نەبۆتەوہ، يان بوونى مەترسى دەرەكى لەسەر
ئاسايشى نەتەوہىيە كە پتر لەسەر دەستى دەستەلاتدارانى خۆماندا كەوتە
مەترسىيەوہ، بە بەلگەى كەرتبوونى ئەم پارچە خاكە لەپاي شەرى ناوخۆ
كە لە بارى سىياسىيەوہ ھىشتا دوو لەتە، توندبوونەوہى رۆخى پوانخووزى
و رىكەوتنى درۆزنانەى ستراتىژى نيوان ئەم دوو حيزبە كە پتر بە مەرامى
برابەشىيە لە قۆرغکردنى بازار و سەرمايەگوزارى لە كوردستاندا، زالبوونى

رۆحی نیرسالاری له ناو کایه‌ی سیاسه‌ت و کۆمه‌لایه‌تیدا، گۆرپینی هه‌موو دۆران و نسکۆ و هه‌ره‌س و خیانه‌تیک به‌سه‌رکه‌وتن و پێشوه‌چوون و کردنی به‌که‌لتووریکی هه‌مه‌گیری، ژیانیکی بیسه‌ر و به‌ری ئابووری که‌ بیجگه‌ له‌ هه‌وا، هه‌موو شتی‌کمان خوازاو و قه‌رزه‌، دزینی نه‌وت و فرۆشتنی به‌ به‌ر چاوی هه‌مووانه‌وه‌ و پرکردنی بانقه‌کان له‌ پوولی دزراوی ئه‌و ره‌شه‌خه‌لکه‌، که‌ دواچار خراپ دابه‌شکردنی سامان و دارایی ولات وایکردوه‌ ژماره‌ی هه‌ژاران زۆرت‌ر بی‌ت و جیاوازی چینه‌یه‌تی له‌ خه‌یال به‌ده‌ر بی‌ت، که‌ ئاکامه‌که‌ی به‌هه‌لتۆقینی چینیکی مشه‌خۆر که‌ ده‌ست له‌ ناو ده‌ست له‌ ته‌ک سیاسه‌ت‌بازه‌ سه‌رمایه‌داره‌کاندا تا دیت خۆیان زه‌نگینتر ده‌که‌ن که‌ تا راده‌ی دران قه‌له‌وتر ده‌بن. سه‌رباری کیشه‌ی نه‌پراوه‌ی کۆچ و په‌وی هه‌زاره‌ها که‌ زۆریان گه‌نجی تۆراون له‌ نیشتمانی ئه‌و پیاوه‌ تیرانه‌، که‌له‌که‌بوونی خه‌می بی‌کاری و نه‌بوونی نه‌خشه‌ و پلانی‌ک بۆ ئه‌و هه‌زاره‌ها گه‌نجه‌ی سالانه‌ دوا‌ی ته‌واوکردنی زانکۆ ده‌رژینه‌ سه‌ر جاده‌کان، بیجگه‌ له‌ وه‌رنه‌گیرانی هه‌زاره‌ها له‌ زانکۆکان.

گه‌رچی به‌لین بوو " نان و ئازادی " بۆ هه‌مووان بی‌ت، که‌چی تۆماری مافی مرۆڤ و ئازادی جیگه‌ی شانازی هیچ مرۆڤدۆستیک نیه‌، مافی ژن و مندال و پیر و په‌که‌وته‌ و پیسه‌بوونی ژینگه‌ی کوردستان تا بی‌ت پاشه‌کشه‌ ده‌کات. تا هه‌نوکه‌ ئیمه‌ وه‌ک هه‌شامات و ته‌نی بی‌ناسنامه‌ و گه‌وه‌ری ئینسانی ته‌ماشای ده‌کرین، نه‌ک وه‌ک هاو‌نیشتمانی و هاو‌لاتی خاوه‌ن مافی مه‌ده‌نی، که‌سه‌کان تا ئه‌و شوینه‌ له‌ لایه‌ن حیزبه‌کانه‌وه‌ په‌سند ده‌کرین که‌ ملکه‌چ و گۆپ‌رایه‌ل بن بۆ هه‌ر هه‌ز و فه‌رمانیک که‌ ئا‌غا‌کانی خیل و حیزب ده‌یخوازن.

زیندووکردنه وهی ته کیه و خانه قا و به خشینی پاره و خه لاتی دیوه خانه کان و دامه زرانندی " مه کته بی کومه لایه تی " له ته ک دادگادا بو مه سه له تی و چاره سه ری کیشه کومه لایه تییه کان، خو به ده سه ته وه دان بوو به رو حی خیله کی و هو ز و تیره گه ری که پایه کانی له سه ر ده مارگیری و هیزی زالی نی رینه کان وه ستاون. له هه مووی کوشنده تر نه بوونی نه خشه و پلانیک ی هاوچه رخ و سه رده میانه بوو له بواری په روه رده دا که به ته واوی مالئاوایی کردوو له دروستکردنی هاو لاتیانی نازاد و دلیر و ره خنه گر و گومانکار و زانسته خواز و عاشق به نیشتمان و خه لکی خو ی، به پیچه وانه وه نه وه ی مال و قوتابخانه و مزگه وت و حیزبه کان کردیان، پتر گه پانه وه و پاشه کشی بوو بو رو حی قه ده رگه راییی و چوونه وه بو ناو باوه شی خه رافه ت و پووچگه راییی و نووچدان، نه وه ش به لگه ی نوشوستی ده زگا کانی په روه رده ی نی مه یه له سه ر ئاستی نه ته وه یی، فه رامو شکردن و بیبایه خکردنی نه م ده زگایه له لایه ن ده سه ته لاتدارانه وه وه ک خیانه تی که ده ره ق به م نه وه تازه یه که ده کرا چه کدار بن به هه موو سه رچاوه کانی هیزه رو حی و فیکرییه کان، هیزی ک بوونایه بو سه ر له نویکردنه وه ی کومه لگایه کی راجه نیو و دلئا زا و سه ربه خو، که چی پیچه وانه که ی ده بینین که نه ویش کردنه وه ی ده رگا کانی زیندانه کانه له رووی خویندکارانی زانکو دا، ته نها له بهر نه وه ی زمانیان پزاوه و به جه رگانه به باوکه سیاسییه کان ده لئین: نا.. نا.. تا ئیره و به س..!

که چی نه وان که تا هه نووکه خوا هانه لی ده خو رن و وه ک باوکانی چه وسینه ر و زوردار به و رو له راجه نیو و نه م نه وه پر له رابوونه ده لئین: " نیتر

به سه..! " خودی ئەم رسته كورته كه له سه ر سكريني ته له فزيۆنه كاندا له
تۆزدهي مانگي نيسان - هوه سه دباره بۆته وه، هه لگري هه موو رۆحيكي
داپلۆسيينه رانه و پر له زه بر و زهنگي ئەو باوكه سته مكارانه يه.. رۆحيكي
كه له گا ئاسا كه شه ره قۆچ له گه ل هه زاره ها ده كات، له بري دروشمي "
نان و ئازادي" كه نيو سه ده يه سه د باره ي ده كه نه وه، رۆشنپيران و
ده يه ها له گه نجاني كاسبكار و پيشه گه ر و خويندكاراني زانكو راپيچي
به نديخانه كان ده كهن و له بري شاگه شگه بوون به خه لكه ك و نه وه يه ك كه
هاواري ماف و هه قى خوراوي چه ندين ساله ي ده كات، ئازار و ئەشكه نجه
ده چيژييت و په يماننامه ي وازه ينان له خه ون و خۆزگه و داواكانيان پي پر
ده كه نه وه.. فيري يه كه مين وانه و دوا وانه ي "به لي" يان ده كهن.

ئوه ي له و دوو مانگه دا گوزه را و جيئه خشي بريني خوي له سه ر رۆح و
جه سته مان دانا، دوا بزمار بوو كه ئەم دوو حيزبه دايان له تابووتي خويان
و له وه ش خراپتر كه وتنه خواره وه ي دوا "گه لاي توو" بوو كه "عه وره تي"
ده سته لاتي كوردي داپۆشيبوو.. وه لي ئەو دوا گه لايه ش كه وته خوارى و
هه نووكه ته واو.. پادشاكان رووت و قووت وه ستاون و ناشه يلان كه س
پييكه نييت.. وه لي تازه ته واو منداله هاره كان فيري پييكه نين بوون و
ده خه نن و هاوار ده كهن: خو پادشا رووته..!

2011-4-24

(عه ممان)